

104928

15. september 1993

SAMFUNNSLIV

Odd V. Aspheim

Med et 12-punkts forslag til en samling av Europas fastlandsstater forsøkte Vidkun Quisling i januar 1945 å påvirke Hitler-Tysklands okkupasjonspolitikk. Hans «Utkast til Europapakt» var en blanding av prinsipielle tanker når det gjaldt internasjonal organisering, og et taktisk utspill. Det var Quislings hemmelige våpen for å oppnå et stemningsomslag i siste minutt til Tysklands gunst: Europeerne ble tilbudt frihet og selvstendighet. Hvordan slike idéer ble mottatt i Berlin, lar seg nå dokumentere på grunn av hittil upubliserte Goebbels-dagbøker.

Paktforslaget var trykket på tysk i 50 eksemplarer høsten 1944. Ifølge innledningen skulle dette «Europeiske Folkefelleskap» omfatte 18 land fra Norge i nord til Hellas i syd, og alle skulle anerkjennes som selvstendige, likeberettigede stater. Det skulle herske stemmelikhet, og Hitler var faktisk ikke tiltenkt annen rolle enn presidentskapet i den europeiske kongress som skulle dannes. England var naturlig nok ikke oppført som medlem. Det samme gjaldt Finland, som ifølge Quislings kommentarer likevel kunne få bli medlem. Også for de baltiske stater og Russlands tre europeiske stater skulle medlemskap stå åpent, mens de asiatiske deler av Russland skulle knyttes til Europa-felleskapet uten å gå inn i det.